

INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN
Emile Jacqmainlaan 135/1
1000 Brussel

30 juni 2022

Betreft: Ontwerp van norm inzake de toepassing in België van ISQM 1 en 2 en van ISA 220 (Herzien)

Geachte dames en heren,

Wij hebben kennis genomen van de ontwerpnorm inzake de toepassing van ISQM1 en ISQM2 en van ISA 220 (herzien). Ondanks het feit dat wij inhoudelijk op zich geen aanmerkingen hebben aangezien wij overtuigd zijn dat deze norm een verbetering van de kwaliteit behelst van de processen binnen een bedrijfsrevisorenkantoor maar tevens ook van de individuele opdrachten, zijn wij van oordeel dat de voorziene datum van inwerkingtreding te vroeg is en dit vanwege de volgende redenen:

- Er is op dit ogenblik geen enkele volwaardige tool of softwarepakket beschikbaar dat toelaat om de normen te implementeren en een SOQM (system of quality management) in de plaats te stellen op de datum van implementatie (15 december 2022). Dit ondanks het feit dat een monitoring tool via geijkte IT processen o.i. noodzakelijk is om een kwalitatieve en volledig correcte implementatie van deze norm te garanderen. De eerste versies van een door het ICCI ontwikkelde tool worden slechts verwacht in september 2022, nauwelijks 2,5 maand voor de inwerkingtreding van de norm. Immers vanaf dat ogenblik moeten alle monitoring instrumenten effectief in werking treden en geïmplementeerd zijn. Deze tools vergen ook nog de nodige aanpassingen aan kantooreigen processen. Men krijgt hiervoor niet de tijd om het change management inclusief trainingen tijdig uit te werken.
- Aangezien België op wereldvlak één van de eerste landen is die ISQM 1, 2 en ISA 220 (herzien) verplicht zal maken, zijn vele internationale software leveranciers nog bezig met de concrete aanpassingen van hun software. Op netwerkniveau worden vaak voor de middelgrote netwerken de nodige initiatieven genomen, maar deze tools dienen op voldoende wijze getest te worden vooraleer ze uitgerold kunnen worden, laat staan te worden aangepast aan de kantoor specifieke processen.

- Hierdoor hebben de kleine en middelgrote kantoren omwille van de verregaande impact van de normen onvoldoende tijd om tegen 15 december 2022, de nodige kwaliteitsdoelstellingen, kwaliteitsrisico's en de daartoe gepaste maatregelen uit te werken. Voor die kantoren die actief bezig zijn met de implementatie van deze ontwerpnorm, mogen de nodige kwaliteitsdoelstellingen, kwaliteitsrisico's en de daartoe gepaste maatregelen dan al wel vaak zijn beschreven waardoor voor de design van de procedures de deadline wel gehaald kan worden. Evenwel het halen van dezelfde deadline op het niveau van operating effectiveness, die vaak afhankelijk is van geïntegreerde tools, lijkt bijzonder ambitieus zeker indien men deze normen kwalitatief en met de nodige sérieux wenst te implementeren.
- De ons omringende landen hebben besloten om de norm nog niet in voege te laten treden, aangezien men in deze landen zich meer dan voldoende bewust is van de verregaande impact van deze standaard op het beroep. Hierdoor is er slechts beperkte uitwisseling van ervaring binnen netwerken wat de implementatie voor een land zoals België uitdagend maakt.

In de hoop dat u deze elementen in overweging zult nemen, verblijven wij met hoogachting.

U kan onze naam en de reactie op de website van het IBR plaatsen.

Met vriendelijke groeten,

Philip Callens
Callens, Pirenne, Theunissen & Co

Johan Van Mieghem
Moore Audit

Filip Remmery
Vandelanotte Bedrijfsrevisoren